

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. május 21.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — Joghatóság a polgári és kereskedelmi ügyekben — 44/2001/EK rendelet — Különös joghatóságok — 6. cikk, 1. pont — Különböző tagállamokban székhellyel rendelkező, és az EK 81. cikkel és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkével ellentétesnek nyilvánított kartellben részt vevő több alperessel szemben kártérítés fizetésére és tájékoztatás nyújtására való egyetemleges kötelezésük céljából indított kereset — Az eljáró bíróságnak az alperesi pertársakkal szemben fennálló joghatósága — Az eljáró bíróság helye szerinti tagállamban székhellyel rendelkező alperessel szembeni elállás — Joghatóság jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben — 5. cikk, 3. pont — Joghatósági kikötések — 23. cikk — A kartelltilalom hatékony érvényesítése”

A C-352/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Dortmund (Németország) a Bírósághoz 2013. június 26-án érkezett, 2013. április 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA**

és

az **Akzo Nobel NV**,

a **Solvay SA/NV**,

a **Kemira Oyj**,

az **FMC Foret SA**

között,

az **Evonik Degussa GmbH**,

a **Chemoxal SA**,

az **Edison SpA**

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA képviseletében T. Funke Rechtsanwalt,
- az Akzo Nobel NV képviseletében M. Blaum és T. Paul Rechtsanwälte,
- a Solvay SA/NV képviseletében M. Klusmann és T. Kreifels Rechtsanwälte,
- a Kemira Oyj képviseletében U. Börger és R. Lahme Rechtsanwälte,
- az FMC Foret SA képviseletében, B. Uphoff solicitor és S. Woitz Rechtsanwalt,
- az Evonik Degussa GmbH képviseletében C. Steinle és S. Wilske Rechtsanwälte,
- az Edison SpA képviseletében A. Rinne és T. Mühlbach Rechtsanwälte,
- a francia kormány képviseletében D. Colas és J. Bousin, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében A.-M. Rouchaud-Joët, M. Wilderspin és G. Meessen, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. december 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítés: HL L 242., 2006. szeptember 5., 6. o., HL L 124., 2011. május 13., 47. o.) 5. cikke 3. pontjának, 6. cikke 1. pontjának és 23. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a brüsszeli (Belgium) székhelyű Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA (a továbbiakban: CDC), valamint a Németországi Szövetségi Köztársaságtól eltérő más tagállamokban székhellyel rendelkező Akzo Nobel NV, Solvay SA/NV, Kemira Oyj és FMC Foret SA között az EK 81. cikknek és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o., magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o., a továbbiakban: EGT-megállapodás) 53. cikkének megsértése miatt állítólagosan károsult 71 vállalkozás által közvetlenül vagy közvetve a CDC-re ruházott kártérítési követelések alapján indított kártérítési kereset tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

3 A 44/2001 rendelet (2), (11), (12), (14) és (15) preambulumbekzdése a következket mondja ki:

„(2) A joghatóságra és a határozatok elismerésére vonatkozó nemzeti jogszabályok között fennálló egyes különbségek akadályozzák a belső piac megfelelő működését. A polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül szükségesek a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések.

[...]

(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.

[...]

(14) A felek szerződéses szabadságát – a biztosítási, fogyasztói és munkaszerződések kivételével, amelyeknél a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározása tekintetében csak korlátozott szerződéses szabadság engedhető meg – az e rendeletben megállapított kizárólagos joghatósági okok figyelembevételével tiszteletben kell tartani.

(15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni [helyesen: a minimumra kell csökkenteni], és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban. [...]

4 E rendelet II. fejezetében szereplő 2–31. cikke a joghatóságra vonatkozó szabályokat írja elő.

5 E fejezet „Általános rendelkezések” címet viselő 1. szakasza tartalmazza a 2. cikk (1) bekezdését, amelynek szövege a következő:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

6 A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”.

7 Az említett rendelet 6. cikkének 1. pontja a következőt írja elő:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy perelhető továbbá:

1. amennyiben több személy együttes perlése esetén az adott személy az alperesek egyike, bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt, feltéve, hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni.”

8 A 44/2001 rendelet II. fejezetének a „Megállapodás joghatóságról” címet viselő 7. szakaszában szereplő 23. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha a felek, akik közül egy vagy több valamely tagállamban lakóhellyel rendelkezik, egy bizonyos jogviszonnyal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogviták eldöntésére valamely tagállam bíróságának vagy bíróságainak joghatóságát kötik ki, a megállapodás szerinti bíróság vagy bíróságok rendelkeznek joghatósággal. Az ilyen joghatóság a felek eltérő megállapodásának hiányában kizárólagos. Az ilyen joghatóságot kikötő megállapodást meg lehet kötni:

- a) írásban vagy szóban, amelyet írásban megerősítettek; vagy
- b) a felek között korábban kialakított gyakorlatnak megfelelő formában; vagy
- c) nemzetközi kereskedelemben annak a szokásos gyakorlatnak megfelelő formában, amelyet a feleknek ismerniük kell, vagy ismerniük kellett volna, és amelyet az ilyen kereskedelemben az érintett ügylet szerződésével azonos típusú szerződések szerződő felei széles körben ismernek, és rendszeresen betartanak.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9 A belga jog szerint létrehozott brüsszeli székhelyű CDC célja, hogy a kartellel érintett vállalkozások kártérítési követeléseit peres és peren kívüli úton behajtsa. A CDC 2009. március 16-i keresetlevelével kártérítési keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt hat vegyipari vállalkozással szemben, amelyek az esseni (Németország) székhelyű beavatkozó és egykori alperes, az Evonik Degussa GmbH (a továbbiakban: Evonik Degussa) kivételével a Németországi Szövetségi Köztársaságtól eltérő öt másik tagállamban rendelkeznek székhellyel.

10 Az alapeljárás alpereseinek kártérítés fizetésére és tájékoztatás nyújtására való egyetemleges kötelezésére irányuló keresetének alátámasztására a CDC az [EK 81.] cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról az Akzo Nobel NV, az Akzo Nobel Chemicals Holding AB, az EKA Chemicals AB, a Degussa AG, az Edison SpA, az FMC Corporation, az FMC Foret S. A., a Kemira OYJ, a L’Air Liquide SA, a Chemoxal SA, a Snia SpA, a Caffaro Srl, a Solvay SA/NV, a Solvay Solexis SpA, a Total SA, az Elf Aquitaine SA és az Arkema SA. vállalatokkal szemben (COMP/F/C.38.620 ügy – Hidrogén-peroxid és perborát) című, 2006. május 3-i 2006/903/EK bizottsági határozatra (HL L 353., 54. o.) hivatkozik, amelyben az Európai Bizottság megállapította, hogy a hidrogén-peroxid és a nátrium-perborát tekintetében az alapeljárás alperesei és más vállalkozások egységesen és folyamatosan jogsértésben vettek részt, ekként pedig megsértették az EK 81. cikkben és az EGT-megállapodás 53. cikkében szereplő kartelltilalmat. Ez a határozat jelezte, hogy a jogsértés legkésőbb 1994. január 31-én kezdődött, és legalább 2000. december 31-ig tartott. Továbbra is az említett határozat szerint a jogsértés főként abból állt, hogy a lényegében Belgiumban, Németországban és Franciaországban többé-kevésbé rendszeresen sorra kerülő több- és/vagy kétoldalú találkozók és telefonbeszélgetések keretében fontos és titkos piaci és/vagy vállalati információkat cseréltek ki, valamint korlátozták és/vagy ellenőrizték a termelést, elosztották egymás között a piaci részesedést és az ügyfeleket, valamint rögzítették és ellenőrizték az árakat.

- 11 A CDC e tekintetben az Európai Unió, illetve az Európai Gazdasági Térség (EGT) tizenhárom különböző tagállamában székhellyel rendelkező olyan 32 vállalkozással megkötött, a kártérítési követelések átruházására vonatkozó megállapodásokra hivatkozik, amely vállalkozások némelyike korábban másik 39 vállalkozással kötött ilyen átruházási megállapodásokat. Az érintett vállalkozások a cellulóz- és papírfeldolgozó ágazatban működnek. A CDC szerint 1994 és 2006 között ezek a vállalkozások jelentős mennyiségű hidrogén-peroxidot vásároltak az Unió és az EGT különböző tagállamaiban, mivel több vállalkozásról volt szó, a hidrogén-peroxidot több tagállam területén található üzemekbe szállították. Az alapeljárás alperesei szerint az érintett adásvételi szerződések némelyike választottbírói kikötéseket és joghatósági kikötéseket tartalmazott.
- 12 2009 szeptemberében a CDC elállt az Evonik Degussával szemben indított keresettől, miután ezzel a társasággal egyezsége jutott. 2009 végén az eljárásban továbbra is részt vevő alperesek ezen utóbbi társaságot, valamint a Chemoxal SA-t és az Edison SpA-t perbe hívták. Az alapeljárás alperesei egyebekben – az őket az állítólagosan károsult vállalkozásokhoz kötő bizonyos adásvételi szerződésekben előírt joghatósági és választottbírói kikötésekre hivatkozva – a kérdést előterjesztő bíróság joghatóságának hiányára alapított kifogást hoztak fel.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság ezzel összefüggésben úgy véli, hogy kizárólag a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának és 6. cikke 1. pontjának rendelkezései értelmében rendelkezhet joghatósággal. Ha az említett joghatóság feltételei teljesülnének, a CDC az említett rendelkezések értelmében joghatósággal rendelkező bármely bíróság előtt pert indíthatna az alapeljárás alpereseivel szemben, kivéve ha e bíróságok joghatóságát e rendelet 23. cikke vagy választottbírói kikötés érvényesen kizárja.
- 14 E körülmények között a Landgericht Dortmund felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját, hogy olyan eljárás esetén, amelyben a bíróság államában székhellyel rendelkező alperessel, és a más uniós tagállamokban székhellyel rendelkező további alperesekkel szemben közösen terjesztenek elő tájékoztatás és kártérítés iránti keresetet az EK 81. cikknek/EUMSZ 101. cikknek és az EGT-megállapodás 53. cikkének az Európai Bizottság által megállapított, több tagállamban, az alperesek különböző helyszíneken és időpontokban elkövetett cselekményeivel megvalósult, egységes és folyamatos megsértése miatt, akkor az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű [e kérelmeket] együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni?

Ennek során figyelembe kell-e venni azt, ha a bíróság államában székhellyel rendelkező alperessel szemben előterjesztett keresettől – a többi alperesnek való kézbesítést követően, ám az ellenkérelem előterjesztésére a bíróság által meghatározott határidő letelte előtt, valamint az első tárgyalás kezdete előtt – elállnak?

- 2) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy olyan eljárás esetén, amelyben a különböző uniós tagállamokban székhellyel rendelkező alperesekkel szemben közösen terjesztenek elő tájékoztatás és kártérítés iránti keresetet az EK 81. cikknek/EUMSZ 101. cikknek és az EGT-megállapodás 53. cikkének az Európai Bizottság által megállapított, több tagállamban, az alperesek különböző helyszíneken és időpontokban elkövetett cselekményeivel megvalósult, egységes és folyamatos megsértése miatt, akkor a káresemény valamennyi alperes vonatkozásában, és valamennyi érvényesíteni kívánt kár, vagy az összkár tekintetében azokban a tagállamokban következik be, ahol meghozták és végrehajtották a kartellmegállapodásokat?
- 3) Az EK 81. cikk/EUMSZ 101. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti kartelltilalomba ütköző jogsértés miatt előterjesztett kártérítés iránti kereset esetén a kartelltilalom uniós jogban előírt hatékony érvényesítése megengedi-e a szállítási szerződésekben szereplő választottbírói és joghatósági kikötések figyelembevételét akkor, ha ez a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja

és/vagy 6. cikkének 1. pontja szerint joghatósági szabályoktól való eltéréshez vezet valamennyi alperes tekintetében, és/vagy az érvényesíteni kívánt igények összessége vagy egy része tekintetében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdéstről

- 15 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját akként kell-e értelmezni, hogy több alperes esetén a joghatóságok koncentrációjára vonatkozó, az e rendelkezésben megállapított szabály akkor is alkalmazható az uniós jogban előírt kartelltilalom bizottsági határozattal megállapított egységes és folyamatos megsértésében földrajzi és időbeli szempontból eltérő módon részt vevő vállalkozások kártérítés fizetésére való egyetemleges kötelezésére és ennek keretében tájékoztatás nyújtására irányuló keresetre, ha a felperes elállt a keresettől az egyetlen olyan alperesi pertárssal szemben, aki az eljáró bíróság székhelye szerinti tagállamban rendelkezik székhellyel.
- 16 Az e kérdésre adandó válasz érdekében először is emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját önállóan kell értelmezni, a rendelet szerkezetének és céljainak megfelelően (lásd: Reisch Montage ítélet, C-103/05, EU:C:2006:471, 29. pont).
- 17 Az említett 6. cikk 1. pontjában foglalt joghatósági szabály előírja, hogy amennyiben több személy együttes perelése esetén az adott személy az alperesek egyike, az alperes bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt perelhető, feltéve hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni, és róluk együtt határozni (Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 73. pont; Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 40. pont).
- 18 Ezt a különös szabályt, mivel eltérést enged az alperes lakóhelyének tagállama szerinti bíróság joghatóságát kimondó, a 44/2001 rendelet 2. cikkében foglalt elvtől, megszorítóan kell értelmezni, és nem teszi lehetővé az említett rendelet által kifejezetten szabályozott eseteken túlmenő értelmezést (lásd: Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 74. pont).
- 19 A 44/2001 rendelet (12) és (15) preambulumbekzdése értelmében ez a joghatósági szabály az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítására, a párhuzamos eljárások lehetőségének elkerülésére, és ezáltal az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülésére irányuló törekvésnek felel meg (Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 77. pont).
- 20 Ily módon a 44/2001 rendelet 6. cikke 1. pontjának alkalmazását illetően azt kell megvizsgálni, hogy az ugyanazon felperes által több alperes ellen benyújtott kérelmek között fennáll-e olyan összefüggés, amely alapján célszerű róluk együtt határozni az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében (lásd: Freeport-ítélet, C-98/06, EU:C:2007:595, 39. pont; Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 42. pont). E tekintetben ahhoz, hogy a határozatokat egymásnak ellentmondónak lehessen tekinteni, nem elegendő az, hogy eltérés van közöttük a jogvita megoldását illetően, ezenfelül az is szükséges, hogy ez az eltérés ugyanazon ténybeli és jogi helyzetben álljon fenn (lásd: Freeport-ítélet, C-98/06, EU:C:2007:595, 40. pont; Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 79. pont; Sapir és társai ítélet, C-645/11, EU:C:2013:228, 43. pont).
- 21 Az ugyanazon ténybeli és jogi helyzet fennállásának feltételét az alapeljárásbelihez hasonló körülmények között teljesítettnek kell tekinteni. Annak ellenére, hogy az alapeljárás alperesei – a kartellnek megfelelő szerződések megkötésével és teljesítésével – mind földrajzi, mind időbeli szempontból eltérő módon vettek részt a szóban forgó kartellben, ez a kartell – az alapeljárásbeli

keresetekben hivatkozott 2006/903 határozat értelmében – az EUMSZ 101. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke egységes és folyamatos megsértésének minősült. Ez a határozat azonban nem határozza meg az esetleges – adott esetben egyetemleges – polgári felelősségük feltételeit, amely polgári felelősséget az egyes tagállamok nemzeti joga határoz meg.

- 22 Végezetül, ami az egymásnak ellentmondó határozatok meghozatalának kockázatát illeti, mivel a különböző nemzeti jogok a jogellenes kartell résztvevőinek polgári felelősségével kapcsolatos feltételeket illetően eltérőek lehetnek, fennáll az egymásnak ellentmondó határozatok meghozatalának kockázata abban az esetben, ha a kartell állítólagos károsultja különböző tagállamok bíróságai előtt indít kereseteket.
- 23 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy önmagában az, hogy a jogalapok eltérőek, még abban az esetben sem képezi akadályát a 44/2001 rendelet 6. cikke 1. pontja alkalmazásának, ha különféle törvényeket kellene alkalmazni a CDC által az alapeljárás alpereseivel szemben az eljáró bíróság nemzetközi magánjogi szabályai értelmében indított kártérítési keresetekre, feltéve hogy az alperesek számára előrelátható volt annak kockázata, hogy bármely alperes székhelye szerinti bíróság előtt perelhetők (lásd: Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 84. pont).
- 24 Márpedig ez az utolsó feltétel teljesül a Bizottságnak az uniós jog egységes megsértését megállapító, e tény megállapítás alapján pedig az e jogsértés valamennyi résztvevőjének az általuk elkövetett jogsértő tevékenységekből eredő károkért fennálló felelősségét megállapító kötelező erejű határozata esetén. E körülmények között ugyanis az említett résztvevőknek számítaniuk kellett arra, hogy a valamelyikük székhelye szerinti tagállam bíróságai előtt velük szemben eljárást indítanak.
- 25 Meg kell tehát állapítani, hogy különböző tagállamokban székhellyel rendelkező, az uniós versenyjog megsértése révén egységes és folyamatos kartellben részt vevő több társasággal szembeni kártérítési keresetek elkülönített eljárásokban való elbírálása a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében vett, egymásnak ellentmondó határozatokat eredményezhet.
- 26 Ennek pontosítását követően azt kell még megvizsgálni, hogy mennyiben zárhatja ki a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontjában előírt joghatósági szabály alkalmazhatóságát az, hogy az alapeljárás felperese az eljáró bíróság székhelye szerinti tagállamban székhellyel rendelkező egyetlen alperessel szemben elállt a keresetétől.
- 27 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ez a szabály nem alkalmazható oly módon, hogy lehetővé tegye valamely felperes számára, hogy csupán azért indítson eljárást több alperes ellen, hogy az egyik alperest kivonja a lakóhelye szerinti bíróság joghatósága alól (Reisch Montage ítélet, C-103/05, EU:C:2006:471, 32. pont; Painer-ítélet, C-145/10, EU:C:2011:798, 78. pont).
- 28 A Bíróság mindazonáltal pontosította, hogy amennyiben a különböző alperesekkel szembeni kérelmek a benyújtásuk pillanatában a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében összefüggnek, az e rendelkezésben szereplő joghatósági szabályt anélkül kell alkalmazni, hogy külön szükség lenne annak bizonyítására, hogy a kérelmeket nem csupán azért nyújtották be, hogy az alperesek valamelyikét kivonják a lakóhelye szerinti bíróság joghatósága alól (lásd: Freeport-ítélet, C-98/06, EU:C:2007:595, 54. pont).
- 29 Következésképpen a benyújtásukkor a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja értelmében összefüggő kérelmek esetén, az eljáró bíróság az e rendelkezésben szereplő joghatósági szabály esetleges megkerülését csak olyan bizonyítékok fennállása esetében tudja megállapítani, amelyek alapján lehetővé válik számára azt a következtetést levonni, hogy a felperes az említett rendelkezés alkalmazási feltételeit mesterségesen teremtette meg vagy tartotta fenn.

- 30 Az alapügyben egyes felek azt állítják, hogy az alapeljárásbeli kereset benyújtását megelőzően az alapeljárás felperese és a Németországban székhellyel rendelkező Evonik Degussa egyezsége kötött, valamint hogy ezek a felek szándékosan, és kizárólag abból a célból halasztották el ezen egyezség formális megkötését a kereset benyújtását követő időpontra, hogy megalapozzák az eljáró bíróság joghatóságát az alapeljárás többi alperesével szemben.
- 31 Ahhoz, hogy ki lehessen zárni a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontjában szereplő joghatósági szabály alkalmazandóságát, az ehhez hasonló állítást olyan bizonyítékoknak kell alátámasztaniuk, amelyek bizonyítják, hogy az érintett felek azzal a céllal játszottak össze, hogy e rendelkezés alkalmazási feltételeit a kereset benyújtásának időpontjára mesterségesen megteremtsék vagy addig fenntartsák.
- 32 Jóllehet az eljáró bíróság feladata az említett bizonyítékok értékelése, pontosítani kell, hogy nem lehet megállapítani az összejátszást azon pusztán tény alapján, hogy egy esetleges egyezség megkötése céljából tárgyalásokra került sor. Ez lenne a helyzet viszont akkor, ha bebizonyosodna, hogy a felek ténylegesen egyezsége kötöttek, de eltitkolták azzal a céllal, hogy azt a látszatot keltsék, hogy teljesülnek a 44/2001 rendelet 6. cikke 1. pontjának alkalmazási feltételei.
- 33 A fentiekre tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy több alperes esetén a joghatóságok koncentrációjára vonatkozó, az e rendelkezésben megállapított szabály akkor is alkalmazható az uniós jogban előírt kartelltilalom bizottsági határozattal megállapított egységes és folyamatos megsértésében földrajzi és időbeli szempontból eltérő módon részt vevő vállalkozások kártérítés fizetésére való egyetemleges kötelezésére és ennek keretében tájékoztatás nyújtására irányuló keresetre, ha a felperes időközben elállt a keresettől az egyetlen olyan alperesi pertárral szemben, aki az eljáró bíróság székhelye szerinti tagállamban rendelkezik székhellyel, kivéve ha megállapítást nyer, hogy a felperes és az említett alperesi pertárs azzal a céllal játszottak össze, hogy az említett rendelkezés alkalmazási feltételeit a kereset benyújtásának időpontjára mesterségesen megteremtsék vagy addig fenntartsák.

A második kérdésről

- 34 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell-e értelmezni, hogy amennyiben a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező alperesekkel szemben az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-megállapodás 53. cikkének a Bizottság által megállapított egységes és folyamatos, általuk több tagállamban, különböző időpontokban és helyszíneken megvalósított megsértése miatt indítanak kártérítési keresetet, úgy kell tekinteni, hogy a káresemény valamennyi alperes vonatkozásában és valamennyi érvényesíteni kívánt kár tekintetében azokban a tagállamokban következett be, ahol a kartellmegállapodásokat meghozták és végrehajtották.
- 35 Mivel az alapeljárás körülményeit a hidrogén-peroxid-kartell miatt állítólagosan károsult több vállalkozás által az alapeljárás felperesére átruházott több esetleges kártérítési követelésnek az alapeljárás felperesénél történő csoportosulása jellemzi, előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az eredeti hitelező követeléseinek átruházása önmagában nem befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti meghatározását (ÖFAB-ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 58. pont).
- 36 Következésképpen a káresemény helyét minden egyes kártérítési követelés tekintetében vizsgálni kell, függetlenül a követeléssel kapcsolatos átruházástól vagy csoportosítástól.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját önállóan és megszorítóan kell értelmezni (Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 43. pont).

- 38 Ez nem változtat azon, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában szereplő, az „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár bekövetkezett, másrészt azt a helyet, ahol a kárt okozó esemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 25. pont; Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 45. pont).
- 39 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabály alapja a jogvita és káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság közötti különösen szoros kapcsolat fennállása, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 26. pont; Hi Hotel HCF ítélet, C-387/12, EU:C:2014:215, 28. pont).
- 40 A jogellenes károkozással, illetve jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos ügyekben ugyanis a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 27. pont).
- 41 A jelen ítélet 38. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat által elismert kapcsolótényezők egyike kiválasztásának tehát lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelőségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e, így csak azon bíróság előtt lehet érvényesen eljárást kezdeményezni, amelynek illetékességi területén a releváns kapcsolótényező található (Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 48. pont; Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 47. pont).
- 42 Azt kell megvizsgálni, hogy az alapügy körülményei között hol található az a kapcsolótényező, amelyek alapján a jogellenes károkozással, illetve jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos ügyekben a bíróság joghatósága megállapítható.

A kárt okozó esemény helye

- 43 A kárt okozó esemény helyét illetően előjáróban meg kell állapítani, hogy az alapeljárásbelihez hasonló körülmények esetén a vevők kétségtelenül a szóban forgó kartellben részt vevő különböző szereplőkkel fennálló szerződéses jogviszonyaik keretében eszközöltek beszerzéseket. Az állítólagos károkozó eseményt azonban nem a szerződéses kötelezettségek esetleges megsértése, hanem a szerződéskötési szabadság e kartell miatti korlátozása képezi, amely miatt lehetetlennek bizonyult a vevő számára, hogy a piac törvényei diktálta áron eszközöljön beszerzéseket.
- 44 E körülmények között – elvont módon – az e kartell létrejöttének helyeként határozható meg a kárt okozó, azon többletköltségekben megvalósuló esemény helye, amelyet a vevőnek azért kellett fizetnie, mert valamely kartell eltorzította a piaci árakat. A kartell létrejötte után ugyanis a résztvevők aktív és passzív magatartásukkal biztosítják, hogy a verseny gátolva legyen, az árak pedig torzuljanak. Amennyiben ismert a kartell létrejöttének helye, a joghatóságnak az e hely szerinti bíróságok részére történő biztosítása felel meg a jelen ítélet 39. pontjában felidézett célkitűzéseknek.
- 45 Ez a megfontolás azonban nem releváns az alapeljárásbelihez hasonló körülmények között, amikor is – a Bizottságnak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejtett megállapításai szerint – nem lehet meghatározni egyetlen olyan helyet, ahol a szóban forgó kartell létrejött, mivel ez a kartell az Unióban különböző helyszíneken lezajlott különféle találkozókra és megbeszélésekre megkötött számos kartellmegállapodásból állt.

- 46 A fentiek nem érintik az az esetet, amikor az összességükben az érintett jogellenes kartellt alkotó megállapodások közül egyetlen az, amely a vásárlónak állítólagosan kárt okozott, amely esetben a szóban forgó megállapodás megkötésének helye szerinti bíróság rendelkezik joghatósággal az ily módon az említett vevőnek okozott kár elbírására.
- 47 Ebben az utóbbi esetben, valamint akkor, ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítaná meg, hogy az alapeljárásban szóban forgó kartellt az ő illetékességi területén hozták létre véglegesen, azt is meg kell határozni, hogy e kartell több résztvevője perelhető-e ugyanazon bíróság előtt.
- 48 Más összefüggésben a Bíróság ugyan megállapította, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a joghatóságnak a perben nem fél egyik feltételezett károkozónak betudott, kárt okozó esemény bekövetkezési helye alapján való megállapítását egy másik olyan feltételezett károkozó személlyel szemben, aki cselekményét nem az eljáró bíróság illetékességi területén követte el (Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 41. pont).
- 49 Ezzel szemben az alapügybelihez hasonló körülmények között semmi akadály nincs annak, hogy több károkozót együttesen ugyanazon bíróság előtt pereljének.
- 50 Ebből következik, hogy a joghatóságnak a jogellenes kartell által állítólagosan okozott kár elbírálása céljából – a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében, a kárt okozó esemény alapján és a jogellenes kartellben részt vevő valamennyi személlyel szemben – történő biztosítása valamely olyan konkrét eseménynek az eljáró bíróság illetékességi területén való meghatározásától függ, amelynek során vagy ezt a kartellt véglegesen létrehozták, vagy a vevőnek állítólagosan okozott kárt okozó, egyetlen eseményt képező megállapodást megkötötték.

A kár bekövetkezésének helye

- 51 A jelen ítélet 41. pontjában felidézetteknek megfelelően a kár bekövetkezésének helye meghatározásának lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelősségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e.
- 52 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a kár bekövetkezésének helye az a hely, ahol az állítólagos kár ténylegesen megvalósul (lásd: Zuid-Chemie-ítélet, C-189/08, EU:C:2009:475, 27. pont). Az alapeljárásban szóban forgó kartell tárgyát képező hidrogén-peroxidéhoz hasonló, mesterségesen megnövelt ár miatt fizetett többletköltség képezte kárt illetően ez a hely csak a külön-külön vizsgált, állítólagosan károsult egyes felek vonatkozásában határozható meg, és az – főszabály szerint – ezek székhelyén található.
- 53 Az említett hely rendelkezik egy esetleges eljárás hatékony megszervezéséhez szükséges valamennyi garanciával, mivel a Bizottság által kötelező erővel megállapított jogellenes kartell által valamely meghatározott vállalkozásnak állítólagosan okozott kár megtérítésére irányuló kérelem vizsgálata alapvetően az e vállalkozás helyzetére jellemző sajátos tényezőktől függ. E körülmények között e vállalkozás székhelye szerinti bíróság van nyilvánvalóan a legalkalmasabb helyzetben az ilyen kérelem elbírására is.
- 54 Az ekként meghatározott bíróság – az említett vállalkozásnak a szóban forgó kartell tárgyát képező termékek beszerzése céljából általa fizetett többletköltségek miatt okozott összkár alapján – joghatósággal rendelkezik az e kartell akár valamelyik résztvevőjével, akár több résztvevőjével szemben benyújtott kereset elbírására.

- 55 Mivel ezzel szemben a kár bekövetkezése alapján eljáró bíróság joghatósága az illetékességi területén székhellyel rendelkező vállalkozás által elszenvedett kárra korlátozódik, a több vállalkozás kártérítési követeléseit egyesítő CDC-hez hasonló felperesnek – a jelen ítélet 35. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – külön kérelmeket kell benyújtania az egyes ilyen vállalkozások által elszenvedett kár tekintetében azoknál a bíróságoknál, amelyek illetékességi területén e vállalkozások székhelye található.
- 56 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy amennyiben a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező alperesekkel szemben az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-megállapodás 53. cikkének a Bizottság által megállapított egységes és folyamatos, általuk több tagállamban, különböző időpontokban és helyszíneken megvalósított megsértése miatt indítanak kártérítési keresetet, úgy a kéresemény minden egyes állítólagos károsult tekintetében külön-külön valósult meg, és – az említett 5. cikk 3. pontja értelmében – közülük mindegyik dönthet úgy, hogy keresetét vagy a szóban forgó kartell végleges létrejöttének helye, illetve – adott esetben – az állítólagos kárt okozó, egyetlen eseményként meghatározható konkrét megállapodás megkötésének helye vagy a saját székhelye szerinti bíróság előtt indítja meg.

A harmadik kérdésről

- 57 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kíván választ kapni, hogy a 44/2001 rendelet 23. cikkének (1) bekezdését és a kartelltilalom uniós jogban előírt hatékony érvényesítésének elvét akként kell-e értelmezni, hogy azok – az EUMSZ 101. cikknek és az az EGT-megállapodás 53. cikkének a megsértése miatt előterjesztett kártérítés iránti kereset esetén – lehetővé teszik a szállítási szerződésekben szereplő joghatósági kikötések figyelembevételét akkor, ha ez az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában és/vagy 6. cikkének 1. pontjában előírt joghatósági szabályoktól való eltéréshez vezet.
- 58 E kérdés vizsgálata előtt pontosítani kell, hogy ami az említett szerződésekben állítólagosan szereplő, de nem a 44/2001 rendelet hatálya alá tartozó, az eltérésről szóló bizonyos kikötéseket illeti, a Bíróság nem rendelkezik elegendő információkkal ahhoz, hogy hasznos választ adjon a kérdést előterjesztő bíróság számára.
- 59 A harmadik kérdésben szereplő és ténylegesen az említett rendelet hatálya alá tartozó kikötéseket illetően emlékeztetni kell arra, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, Brüsszelben 1968. szeptember 27-én aláírt egyezmény (HL 1972. L 299., 32. o.) keretében a Bíróság pontosította, hogy a felek az ezen egyezmény 17. cikke szerinti joghatósági megállapodás megkötése révén nemcsak az egyezmény 2. cikkében előírt általános joghatóságtól, hanem az ugyanezen egyezmény 5. és 6. cikkében előírt különös joghatósági szabályoktól is eltérhetnek (lásd: Estasis Saloti di Colzani ítélet, 24/76, EU:C:1976:177, 7. pont).
- 60 Márpedig – mivel a Bíróság által az említett egyezmény rendelkezéseire vonatkozóan adott értelmezés a 44/2001 rendelet rendelkezéseire is érvényes, amennyiben e két jogi eszköz rendelkezései egyenértékűnek tekinthetők – meg kell állapítani, hogy ez igaz ugyanezen egyezmény 17. cikke első bekezdésének és e rendelet 23. cikke (1) bekezdésének esetére, amelyek szövege közel azonos (Refcomp-ítélet, C-543/10, EU:C:2013:62, 19. és 20. pont).
- 61 Úgy kell tehát tekinteni, hogy az eljáró bíróságot – főszabály szerint – kötheti a 44/2001 rendelet 5. és 6. cikkében előírt joghatóságtól eltérést biztosító, a felek által a rendelet 23. cikke (1) bekezdésének megfelelően megkötött joghatósági kikötés.

- 62 Ez a következtetés a kartelltilalom hatékony érvényesítésére vonatkozó követelményre tekintettel nem kérdőjelezhető meg. Egyrésztől ugyanis, a Bíróság már megállapította, hogy a valamely jogvita érdemére alkalmazandó anyagi jogi szabályok nem érinthetik a jelen ítélet 59. pontjában említett egyezmény 17. cikkének megfelelő joghatósági kikötés érvényességét (lásd ebben az értelemben: Castelletti-ítélet, C-159/97, EU:C:1999:142, 51. pont). A jelen ítélet 59. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, ez az értelmezés a 44/2001 rendelet 23. cikke tekintetében is releváns.
- 63 Másrésztől meg kell állapítani, hogy az eljáró bíróság – anélkül, hogy ezzel ne vonná kétségbe a 44/2001 rendelet célját – nem tagadhatja meg az e rendelet 23. cikke követelményeinek megfelelő joghatósági kikötés figyelembevételét pusztán azzal az indokkal, hogy úgy véli, hogy az e kikötésben megjelölt bíróság nem biztosítja a kartelltilalom hatékony érvényesítése elvének teljes körű érvényesülését azáltal, hogy nem teszi lehetővé a kartell károsultjának, hogy az általa elszenvedett kárt teljes körűen megtérítse. Éppen ellenkezőleg: úgy kell tekinteni, hogy az egyes tagállamok által működtetett jogorvoslati rendszer, amelyet kiegészít az EUMSZ 267. cikkben foglalt előzetes döntéshozatali eljárás, e tekintetben megfelelő garanciát nyújt a jogalanyok számára (lásd analógia útján: Renault-ítélet, C-38/98, EU:C:2000:225, 23. pont).
- 64 Az alapeljárásbelihez hasonló ügyben az eljáró bíróságnak mindazonáltal – az említett 23. cikkben megállapított alaki feltételek vizsgálata előtt – meg kell győződnie arról, hogy a szóban forgó kikötésekre ténylegesen hivatkozni lehet-e az alapeljárás felperesével szemben. Amint azt ugyanis a Bíróság már pontosította, a valamely szerződésben foglalt joghatósági kikötés főszabály szerint csak a szerződéskötésbe beleegyező felek közötti viszonyban fejtheti ki hatását. Ahhoz, hogy a kikötésre valamely harmadik személlyel szemben hivatkozni lehessen, lényegében az szükséges, hogy ez utóbbi ez irányú hozzájárulását adja (Refcomp-ítélet, C-543/10, EU:C:2013:62, 29. pont).
- 65 Az a joghatósági kikötés ugyanis, amelyhez a harmadik személy nem járult hozzá, kizárólag abban az esetben lehet érvényes vele szemben, ha az ügy érdemére alkalmazandó, az eljáró bíróság nemzetközi magánjogi szabályai alapján meghatározott nemzeti jognak megfelelően a harmadik személy az eredeti szerződő fél valamennyi joga és kötelezettsége tekintetében annak jogutódjává vált (lásd ebben az értelemben: Coreck-ítélet, C-387/98, EU:C:2000:606, 24., 25. és 30. pont).
- 66 Ha a szóban forgó kikötések az alapeljárás felperesével szemben érvényesnek bizonyulnak, azt kell megvizsgálni, hogy ténylegesen eltérést biztosítanak-e a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügy tekintetében fennálló joghatósága alól.
- 67 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy valamely joghatósági kikötés annak meghatározását célzó értelmezése, hogy mely jogviták tartoznak a hatálya alá, azon nemzeti bíróság feladata, amely előtt a joghatósági kikötésre hivatkoznak (Powell Duffryn ítélet, C-214/89, EU:C:1992:115, 37. pont; Benincasa-ítélet, C-269/95, EU:C:1997:337, 31. pont).
- 68 Valamely joghatósági kikötés csak egy bizonyos jogviszonnal kapcsolatban felmerült vagy a jövőben felmerülő jogvitákra vonatkozhat, ami a joghatósági megállapodás hatályát azon jogvitákra korlátozza, amelyek abból a jogviszonyból erednek, amely kapcsán e megállapodást megkötötték. E követelmény célja annak elkerülése, hogy egy félnek váratlanul azzal kelljen szembesülnie, hogy a másik szerződő féllel fennálló kapcsolataiból eredő valamennyi, a joghatósági megállapodás megkötésére alkalmas jogviszonytól eltérő jogviszonyból eredő jogvita tekintetében egy adott bíróság rendelkezik joghatósággal (lásd ebben az értelemben: Powell Duffryn ítélet, C-214/89, EU:C:1992:115, 31. pont).
- 69 Erre a célra tekintettel a kérdést előterjesztő bíróságnak többek között azt kell majd megállapítania, hogy a szerződéses jogviszonyokból eredő jogvitákra elvontan hivatkozó kikötés nem terjed ki a jogellenes károkozásért fennálló olyan felelősséggel kapcsolatos jogvitára, amely valamely szerződő félnél állítólagosan a valamely jogellenes kartellnek megfelelő magatartása miatt merült fel.

- 70 Mivel ugyanis egy ehhez hasonló jogvita a károsult vállalkozás számára az említett kikötéshez való hozzájárulásának időpontjában ésszerűen nem előrelátható – lévén hogy ekkor még nem tud a másik szerződő fél részvételével fennálló jogellenes kartellról –, nem lehet úgy tekinteni, hogy e jogvita a szerződéses jogviszonyokból ered. Az ehhez hasonló kikötés tehát nem biztosít érvényesen eltérést a kérdést előterjesztő bíróság joghatósága alól.
- 71 Ezzel szemben a versenyjog megsértése miatt fennálló felelősséggel kapcsolatos jogvitákra hivatkozó és a kérdést előterjesztő bíróság székhelye szerintitől eltérő tagállam bíróságát kijelölő kikötés esetén a kérdést előterjesztő bíróságnak akkor is joghatóságának hiányát kell megállapítania, ha ez a kikötés azt eredményezi, hogy el kell tekinteni a 44/2001 rendelet 5. és/vagy 6. cikkében előírt különös joghatósági szabályoktól.
- 72 A harmadik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 23. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az – az EUMSZ 101. cikknek és az az EGT-megállapodás 53. cikkének a megsértése miatt előterjesztett kártérítés iránti kereset esetén – akkor is lehetővé teszi a szállítási szerződésekben szereplő joghatósági kikötések figyelembevételét, ha ez az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában és/vagy 6. cikkének 1. pontjában előírt joghatósági szabályoktól való eltéréshez vezet, feltéve hogy ezek a kikötések a versenyjog megsértése miatt fennálló felelősséggel kapcsolatos jogvitákra vonatkoznak.

A költségekről

- 73 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 6. cikkének 1. pontját akként kell értelmezni, hogy több alperes esetén a joghatóságok koncentrációjára vonatkozó, az e rendelkezésben megállapított szabály akkor is alkalmazható az uniós jogban előírt kartelltilalom bizottsági határozattal megállapított egységes és folyamatos megsértésében földrajzi és időbeli szempontból eltérő módon részt vevő vállalkozások kártérítés fizetésére való egyetemleges kötelezésére és ennek keretében tájékoztatás nyújtására irányuló keresetre, ha a felperes időközben elállt a keresettől az egyetlen olyan alperesi pertárssal szemben, aki az eljáró bíróság székhelye szerinti tagállamban rendelkezik székhellyel, kivéve ha megállapítást nyer, hogy a felperes és az említett alperesi pertárs azzal a céllal játszottak össze, hogy az említett rendelkezés alkalmazási feltételeit a kereset benyújtásának időpontjára mesterségesen megteremtsék vagy addig fenntartsák.**
- 2) **A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy amennyiben a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező alperesekkel szemben az EUMSZ 101. cikknek és az EGT-megállapodás 53. cikkének az Európai Bizottság által megállapított egységes és folyamatos, általuk több tagállamban, különböző időpontokban és helyszíneken megvalósított megsértése miatt indítanak kártérítési keresetet, úgy a káresemény minden egyes állítólagos károsult tekintetében külön-külön valósult meg, és – az említett 5. cikk 3. pontja értelmében – közülük mindegyik dönthet úgy, hogy keresetét vagy a szóban forgó kartell végleges létrejöttének helye, illetve – adott esetben – az állítólagos kárt okozó, egyetlen eseményként meghatározható konkrét megállapodás megkötésének helye vagy a saját székhelye szerinti bíróság előtt indítja meg.**

- 3) A 44/2001 rendelet 23. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az – az EUMSZ 101. cikknek és az az EGT-megállapodás 53. cikkének a megsértése miatt előterjesztett kártérítés iránti kereset esetén – akkor is lehetővé teszi a szállítási szerződésekben szereplő joghatósági kikötések figyelembevételét, ha ez az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában és/vagy 6. cikkének 1. pontjában előírt joghatósági szabályoktól való eltéréshez vezet, feltéve hogy ezek a kikötések a versenyjog megsértése miatt fennálló felelősséggel kapcsolatos jogvitákra vonatkoznak.

Aláírások